

Jukka Sippola Hämeenlinnasta kirjoitti ja halusi tietää enemmän sarjakuvakustantajista DC ja Marvel. Taritsemme vastauksen näin infossa muillekin ylös-rakennukseksi.

Vuonna 1937 syntyi USA:ssa ensimmäinen nykyaikainen sarjakuvalehti, Detective Comics. Siinä julkaistiin ensi kertaa sarjakuvan historiassa uusia, nimenomaan tätä lehteä varten laadittuja sarjakuvia. Lehden nimen alkukirjaimilla DC on alettu sittemmin nimittää kaikkia saman kustantajan (National Periodical Publications, Inc.) sarjakuvalehtiä.

DC erikoistui pian varsinkin supersankarimytologian kehittelyyn. Action Comics-lehti esitteli maailmalle Teräsmiehen (Superman) kesällä 1938 ja Detective Comics Lepakkomiehen (Batman) keväällä 1939. Muita DC:n kuuluisia sankareita ovat mm. Wonder Woman, The Human Torch, Green Lantern, The Spectre, The Flash, The Hawkman, The Plastic Man, The Shadow sekä Tarzan.

DC on viime vuosina julkaisut myös sotasarjoja (The Star Spangled War Stories ym.), kauhusarjoja (The House of Mystery ym.), urheilusarjoja (Champion Sports), rakkaussarjoja (Girls' Love Stories) sekä humoristisia sarjoja (Plop).

Yhdysvalloissa ja Englannissa DC-lehdet yhdessä Marvelin lehtien kanssa ovat olleet jo vuosikausia kaikkein suosituin keräilykohde. DC:n taiteilijoina ovat esiintyneet mm. Bob Kane, Jerry Robinson, Charles Moulton, Carmino Infantino, Dick Giordano, Denny O'Neill, Neal Adams, Frank Robbins ja Joe Kubert.

Suomessa ovat mm. Teräsmies (Superman) Lepakkomies (Batman) sekä Salama (The Flash) yrittäneet useampaankin kertaan kilpailla menestyksestä Aku Ankan kanssa, mutta aina kärsineet selkähäviön.

Teräsmies sai 1940 kilpailijakseen Fawcettin Captain Marvelin perheineen. Parhaina aikoina Kapteeni Marvelia julkaistiin 2 miljoonaa lehteä kahdesti kuussa, kun teräsmiestä julkaistiin parhaimmillaan "vain" 1.600 000 lehteä keran kuussa. Ei ihme että Kapteeni Marvel tuomittiinkin ennenpitkää oikeudessa Te-

räsmiehen plagiaatiksi ja Fawcett joutui lopettamaan lehden 1953. Vuonna 1972 Kapteeni Marvel herätettiin yllättäen uudelleen henkiin ja hän esiintyy nykyään Shazam-lehdessä, jota julkaisee DC, siis Teräsmiehen vanha yhtiö.

Ennen uutta tulemistaan Kapteeni Marvel ennätti kuitenkin antaa nimensä aivan uudelle sarjakuvayhtiölle, Marvel Comics Groupille, jonka perusti Stan Lee (Stan Lieber) 1961. Hänen pyrkimyksensä oli herättää uudelleen eloon välillä jo laantunut supersankari-innostus. 1960-luvulla syntyikin sitten lähinnä opiskelijanuorison piirissä todellinen "Marvelmania".

Marvelin sankarit poikkeavat DC:n sankareista siinä, että heillä on myös inhimillisiä heikkouksia. He saattavat jopa kärsiä neurooseista. Vitsikäs dialogi ja kuvaruuduista ulos pursuava toiminta toivat uutta eloa sarjakuvalehdistöön, jota Comics Code-sensuurin valvonta oli pitkään kahlehtinut. Kuitenkaan eivät Marvelin tuotteet, joita Suomessa on edustanut mm. Ihmesarja, ole koskaan saaneet meillä läheskään samanlaista suosiota kuin anglo-saksisissa maissa.

Marvelin tunnetuimmat taiteilijat Stan Leen ohessa ovat olleet Jack Kirby, Steve Ditko sekä Jim Steranko. Marvelin monista sankareista mainittakoon Spiderman (Hämmästyttävä Hämähäkki), Fantastic Four (Ihmenelöset), Daredevil, Hulk, The Mighty Thor, Nick Fury, Captain America, Doctor Strange, Conan, X-Men sekä uusi suosikki Howard the Duck.

FRANCOIS CRAENHALS: RITARI ARDENT

Ritari Ardent on meillä vielä aika uusi tuttavuus, mutta sitäkin miellyttävämpi. Ensimmäinen kirja "Musta Prinsssi" (1970) tutustuttaa meidät hurjapäiseen nuoreen Ardenttiin, joka joutuu puolittain sattumalta, puolittain omasta tahdostaan hurjaan seikkailuun petturiä vastaan, seikkailuun, jossa armoa ei anneta eikä pyydetä. Ritari Ardent on kuvaus keskiajalta, n. 1100-luvulta (asuista ja sotavarusteista päätellen). Hallitsijana on kuningas Arthur ja maa on Ranska ja nyk. Etelä-Belgia. Tiedämme, että varsinainen tarukuningas Arthur eli n. 500-luvulla Britanniassa kahden toista pyöreän pöydän ritarinsa kanssa. Craenhals ei kuitenkaan ole tarkoittanut seikkailusarjaansa varsinaiseen

Arthurin kuvaukseen, vaan on sijoittanut tämän tarukuninkaan hallitsijaksi välttääkseen sekoittamasta ketään todellista kuningasta tarinaansa. Lisäksi Arthur tavallaan luo tuttuutta sarjaan, sillä hänet on usein totuttu yhdistämään keskiaikaan. Ritari Ardentissa ei ole puhuttakaan pyöreän pöydän ritareista eikä Ardent itse ole yksi heistä.

Sarjan päähenkilö Ardent on todella nimensä veroinen (ardent = tulinen, kiihas) tuittupää, joka helposti joutuu hurjan raivon valtaan. Niinpä Ardentilla on taipumus toimia ensin ja ajatella sitten. Kuitenkin hän on neuvokas, rehti, pohjimmiltaan hyväsydäminen ja kiltti ja huimapäinen. Pelko ei totisesti häntä rasita. Ensimmäisessä kirjassa Ardent on aika nuori vielä, noin 14-vuotias, mutta tarkkaavainen lukija huomaa hänen varttuvan kirja kirjalta niin, että hän viimeisimmässä kirjassa Le secret du roi Arthur, joka tosin vielä ei ole ilmestynyt suomeksi, on jo ainakin 18-vuotias. Älynsä ja rohkeutensa avulla Ardent selviytyy voittajana hurjimmistakin seikkailuistaan. Aluksi Ardentin taistelutaito oli vähän sitä ja tätä, mutta ajan ja koulutuksen avulla hänestä kehkeytyy loistava taistelija. Ardent joutuu kokemaan samanlaisia nöyryytyksiä ja vastoinkäymisiä kuin todelliset ihmisetkin, mikä on omiaan tekemään Ardentista entistä läheisemmän ystävän. Hän ei ole vain loistokas sankari, vaan tunteva ja joskus yhtä huono-onninen ihminen herkästi haavoittuvine tunteineen kuin mekin. Välillä tuntuu ihan siltä, kuin lukisi itsestään. Ystävyys ja hyvät tunteet ovat voimakkaasti etusijalla Ardentin elämässä.

Ritari Ardentissa ei ole paljoakaan huumoria, mutta sitäkin enemmän hyvää jännitystä. Tapahtumat seuraavat toisiaan kiinteänä kokonaisuutena, eikä lukijan mielenkiinto pääse herpaantumaan hetkeksikään. Paitsi seikkailujen tapahtumia, saamme seurata myös päähenkilön sekä hänen ystäviensä persoonallisuutta ja heidän tunteitaan tapahtumien kuluessa, kuten hyvässä sarjakuvassa kuuluukin. Sarja on kuitenkin kohtalaisen väkivaltainen, mutta seikkailujen ratkaisua ei saavuteta väkivallalla vaan älyllä, vaikka tappelutkin kuuluvat kuvaan. On muistettava, että keskiaika oli väkivallan ja inkvisiittien aikaa (vaikkei näissä kirjoissa inkvisiittiä esiinny). Itse asiassa Craenhals ei ko-

rosta väkivaltaa enempiä kuin on tarpeen, eikä väkivalta missään nimessä ole sadistista. Tosiasia on, että Craenhals kuvaa varsin siististi taistelut ja tappelut, eikä toki "herkuttele" julmilla yksityiskohdilla, vaan useimmiten antaa oikeastaan vain aavistaa miekan iskunym.

Eräät arvostelijat ovat väittäneet Ritari Ardent-sarjaa Hal Posterin Prinsssi Rohkean jäljittelyksi. Tuollaiset väitteet voidaan kuitenkin jättää omaan arvoonsa, sillä Hal Foster ei varmasti ole keksinyt keskiaikaa eikä ritari-ihannetta. Tietenkin Prinsssi Rohkea on hieno sarja, mutta ei toki voittamaton. Arvostelijoilla on oltakkin vain perin heikot perusteet, kuten puhekupliin muotoa ja muita pikkuseikkoja käsitteleviä saivarteluja. Ardent ei jää missään suhteessa Rohkeaa huonommaksi; ei piirroksiltaan eikä juoneltaan.

Craenhalsin piirrostyylillä on selkeä ja tarkkaa. Yksityiskohdat luovat todellisuudentuntuisen kuvan, eivätkä kuitenkaan aiheuta sekavuutta. Jokainen ihmisten liike ja ilme on todellinen ja taitavasti kuvattu. Ihmiset eivät ole tyylyteltyjä, vaan anatomisesti tavattoman tarkkoja. Taiteilija tuo ilmeet aitoina tulkittaviksemme. Useissa kirjoissa Craenhals kuvaa päähenkilön haavoituttua tämän psykedeelisen maailman, jollaisena hän sen näkee haavojen viedessä hitaasti hänen tajuntansa. Hän näkee kaiken värähtyneenä ja jännittävinä värien ja muotojen sekamelskana. Väritys näissä kirjoissa on huolellista ja kirkasta, taiteilijan kuitenkin unohtamatta kuvata erikoisempiäkin valaistusoloja, kuten sumua, kynttilän luomaa heikkoa valoa, yön luomista varjoista puhumattaakaan.

Tähän mennessä Ardentin seikkailuja on suomennettu vasta kolme ensimmäistä kirjaa. Ruotsiksi ovat ilmestyneet kuitenkin myös kolme viimeisintä ja niinpä jokainen vähäkin ruotsinkielentaitoinen voi päästä osalliseksi Ardentin tarinan jatkokoon. Kirjat ovat selvästi toistensa jatkoa, vaikka kukin tarina onkin täysin itsenäinen.

Täydellä syyllä voidaan sanoa, että Ardent on yksi parhaimmista sarjoista. Voisin kirjoittaa vaikka kokonaisen kirjan Ardentista, mutta en tee sitä, vaan annan teidän itsenne ratkaista kaikki kirjat luettuanne olenko oikeassa.

Anne Lohikari